Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV Ч. 13. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА 19-го СІЧНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 18, 1977 No. 13. VOL. LXXXIV.

ДЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ЕТАПУ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ ПОТРІБНО ОДИН МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ; ЗБІРКОВА АКЦІЯ ПОЧНЕТЬСЯ 22 СІЧНЯ

Під час зустрічі і розмов в УНСоюзі. На фото сидять (зліва): д-р Адріян Сливоцький, мгр. Уляна Дячук, о. декан Антін Борса, проф. д-р Омелян Пріцак, Йосип Лисогір, пані Анна і Йосип Іванів, ред. А. Драган. Стоять (зліва): мгр Богдан Тарнавський, ред. Зенон Снилик, Степан Гавриш, ред. Василь Тершаковець, мгр Степан Хемич і Володимир Сохан.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Друга фаза вивінування Українського Наукового Інституту при Гарвардському Університеті (УНІГУ), технічне переведення запланованої на три місяці збіркової акції, метою якої є зібрати один мільйон долярів, та мобілізація всіх ресурсів української громади в ЗСА для досягнення цієї мети були темою двогодинних розмов членів Управи Фонду Катедр Українознавства (ФКУ), директора УНІГУ проф. д-ра Омеляна Пріцака, екзекутивних урядовців УНСоюзу і редакторів „Свободи", які відбулися тут в нових помешканнях УНСоюзу в п'ятницю, 14-го січня.

Гостей привітав головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, який є рівнож членом т. зв. Візітінг (надзірного) комітету УНІГУ, і разом з ним та проф. Омеляном Пріцаком в розмовах взяли участь голова ФКУ мгр Степан Хемич, екзекутивний віцепрезидент мгр. Богдан Тарнавський, д-р Адріян Сливоцький, Йосип і Анна Іваніви; головний секретар УНС Володимир Сохан, головний касир мгр Уляна Дячук, яка, бувши ще студенткою, була співініціятором ФКУ в рамках СУСТА, головний організатор Степан Гавриш та редактори Антін Драган, Зенон Снилик і Василь Тершаковець.

Гостем під кінець нарад був о. декан Антін Борса, парох місцевої церкви свв. Петра і Павла, який прибув до нових приміщень УНСоюзу із традиційним свято-йорданським „кропилом".

Мобілізація всіх сил ФКУ та допомога інших установ, організацій і поодиноких громадян для вивінування УНІГУ, який працює вже від весни 1973-го року, помимо того, що тоді зібрано тільки відносно малу частину фондів, згідно з домовленням ФКУ і Гарвардським університетом, становили головну тему розмов. Про працю Інституту і трьох катедр інформував проф. Пріцак, директор УНІГУ, який рів-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ОЛ. СЕРГІЄНКА „ПЕРЕВИХОВУЮТЬ" ТОРТУРАМИ І ЗНУЩАННЯМИ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). Після того, як О. Сергієнка перевезли з Владимірської в'язниці до табору, про що ми вже повідомляли, на Захід продістався інший самвидавний документ ще з 1975 року п. н. „Додаткова інформація про Олександра Федоровича Сергієнка", який дає детальну інформацію, в яких умовах жив О. Сергієнко та інші політв'язні. Сергієнко був засуджений в 1972 році на сім років таборів та три роки заслання.

Подаємо згаданий документ у цілості.

„При перевезенні з Пермського табору ч. 36 — установа ВС 389/36 до Владимірської в'язниці установа ОД-1ст.-2 — О.Ф. Сергієнкові інкримінували 23 порушення „режиму відбуття покарання" (про них є 23 протоколи-рапорти). Зокрема йдеться про такі „порушення": 6 грудня співав колядки (у лазничці); мав (у столику) зайву, шосту книжку; не виконував норм виробітку; не ходив на політзаняття...

У постанові Чусовського районного суду про перевезення О. Ф. Сергієнка у Владимірську тюрму говориться: „Не став на шлях виправлення, не визнав своєї вини".

Між вчиненими Сергієнком „порушеннями режиму" значилися також такі: дивився у вікно, під час проходу на подвір'ї вигукував: „ти щасливий, у тебе було побачення, а у мене — ні".

Дружина Сергієнка та адвокат Патон (?) внесли скаргу до пермського обласного суду проти рішення Чусовського районного суду про перевезення Сергієнка до Владимірської в'язниці. З Пермського обласного суду прийшла така відповідь:

За час від 29. 2. 72 року до 21. 11. 73 року Сергієнко допустився 23 порушення режиму, за кожне з яких до нього застосовувалися різні міри стягнення, в тому числі неодноразове приміщення його у штрафний ізолятор, у приміщення камерного типу та інше. Застосовані у відношенні до Сергієнка міри потрібного результату не дали; він вперто не бажає станути на шлях виправлення; своєю поведінкою він негативно впливає на інших в'язнів. У зв'язку з цим його перевезення для відбуття покарання з виправно-трудової колонії у в'язницю, згідно зі ст. 53 Виправно- трудового кодексу РСФСР, виконано обґрунтовано. - Голова обласного суду. Відповідь

(Закінчення на стор. 3-ій)

ФОРД ПРЕДСТАВИВ КОНҐРЕСОВІ 440 БІЛЬЙОНОВИЙ БЮДЖЕТ

Вашінгтон. — Три дні перед закінченням його каденції, президент Джералд Форд у понеділок, 17-го січня, представив Конгресові свій державний бюджет на фіскальний рік 1978, який починається 1-го жовтня наступного року. Президент закликав законодавців призначити 440 більйонів долярів на видатки федерального уряду, включно з 123-ма більйонами долярів на оборонні цілі, беручи під увагу постійний зріст мілітарної сили Совєтського Союзу. У своїм бюджетовім посланні президент Форд зазначив, що здає собі справу, що пропонує видати 12.2 більйона долярів більше на оборону ніж минулого року, але вважає, що ЗСА мусять розбудувати нову зброю, зокрема міжконтинентальні ракети, бомбовик типу „Б—1" та іншу зброю.

Президент передбачує, що в поточному фіскальному році бюджетовий дефіцит становитиме 57.2 більйона долярів, а в наступному, тобто 1978-му, виноситиме 47 більйонів долярів. Не зважаючи на те, Президент запропонував, щоб протягом наступних двох років федеральні податки для індивідуальних платників і корпорації були зменшені на 21.5 більйона долярів, щоб в такий спосіб облегшити податкові зобов'язання середньої кляси і стимулювати економіку країни.

В той самий час, предент Форд, покликаючись на теорії консервативних економістів, закликав Конґрес зменшити видатки федерального уряду на різні суспільно-громадські програми, зокрема на програму масового затруднення.

Речники новообраного президента Дж. Картера не висловили гострої критики проти бюджетових пропозицій Джералда Форда, але зазначили, що Картер вже раніше виготовив свій власний економічний плян, який мусить представити Конґресові перед 1-им березня ц. р. Дорадники Картера заявили, що він „візьме під увагу деякі пропозиції президента Форда".

Натомість демократичні члени обох Палат Конґресу дуже критично поставилися до бюджетових пропозицій президента Форда. Спікер Палати Репрезентантів Томас О'Ніл із Мейну заявив, що „ніхто не звертає уваги" на пропозиції президента, який закінчує свою каденцію, і назвав ці пропозиції „непрактичними, нереалістичними і реґресивними".

ГАРВАРДСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА ЗАПРОШУВАЛА НІНУ СТРОКАТУ НА КУРС

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Ніну Строкату-Караванську, дружину ув'язненого досі в Мордовських таборах Святослава Караванського, яка сама теж перебувала чотири роки в ув'язненні, запросила Медична школа Гарвардського університету взяти участь в курсі біології пухлини при тій же школі в листопаді 1976 року. Строката — за професією лікар і науковий робітник в галузі мікробіології. Але скористати зі запрошення вона не могла з огляду на її стан здоров'я та на те, що дозволу виїхати за кордон вона не одержала б від уряду СССР. Ці справи вияснює російська діячка Мальва Ланда, приятелька Ніни Строкатої, у листі до Гарвардської медичної школи, що його тут передруковуємо. Лист поширюється у самвидаві:

Керівникам і організатором курсу біології пухлини при Гарвардській медичній школі.

Ніна Антонівна Строката одержала Ваше миле запрошення на курс біології пухлини, який має відбутися при Гарвардській

(Закінчення на стор. 3-ій)

Молодь Філядельфії двома демонстраціями здобула широкий розголос для України

Філядельфія. (Я. Т.) — Місцевий Комітет Оборони Мороза та молодечі організації (ТУСМ, Пласт, СУМА і ОДУМ) Влаштували 11 і 12 січня дві дуже успішні демонстрації в обороні переслідуваних в Україні.

11-го січня Комітет влаштував демонстрацію перед Філядельфійською Академією Музики у зв'язку з виступами там московського балалайкового ансамблю. Під час тієї демонстрації розвинено перед Академією Музики великі полотна із відповідними гаслами, роздано тисячі летючок, учасники демонстрації скандували голосно такі гасла, як „Фрідом фор Юкрейн", „Фрідом фор Юкреніян політікал прізонерс" і т. п.

Утому часі демострувала перед Академією Музики теж велика жидівська група.

Згадки про цю українську демонстрацію були слідуючого дня в обох великих філядельфійських щоденниках, „Філядельфія Інквайрер" та „Івнінг Бюлетень".

12-го січня відбулася дуже вдала демонстрація перед монументальною будівлею Міської Управи (Сити Гол), що її влаштували спільно філядельфійські молодечі організації та Комітет Оборони Мороза. Під час тієї демонстрації знов

(Закінчення на стор. 3-ій)

Соренсен відкликав свою номінацію

Вашінгтон. — Теодор Соренсон, колишній дорадник президента Джона Ф. Кеннеді, якого новообраний президент Джіммі Картер найменував на директора Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), у понеділок, 17-го січня, несподівано відкликав свою номінацію на той пост, заявляючи, що робить це з уваги на те, що проти нього виринули „образливі закиди" з боку деяких працівників Сі-Ай-Ей і законодавців обох партій.

Соренсон, заки повідомив Сенатську комісію для справ розвідки про своє рішення відтягнути свою номінацію, категорично заперечив всі закиди проти нього, заявляючи, що за президентури Кеннеді не видавав назовні таємних інформацій і твердив, що не можна його обвинувачувати за „неправильне" використання деяких з тих інформацій для написання книжки про Кеннеді.

Ратґерс в Ню Бронсвіку поширює українські студії

Ню Бронсвік (Н. Н.) — Тепер кінчається осінній семестр української літератури на Ратгерському університеті, який також включав деякі аспекти з української культури від ранньої доби до 20 століття. Крім звичайних викладів, студенти мали змогу слухати лекцій запрошених доповідачів: мгр Слави Ґеруляк (про постать жінки в ранній українській мітології, віддзеркаленої в мистецтві), мгр Романа Савицького (Шевченко, Мазепа й Гоголь в творах не-українських композиторів) та проф. Омеляна Пріцака (про авторство „Слова о полку Остання доповідь була також для ширшого кола професорів і студентів Ратгерсу.

28-го січня починаються в Ратгерсі виклади весняного семестру курсу української літератури в перекладі, ч. 492. Крім деяких ділянок культури (напр., фільм „Звенигорода", українські науковці і полети в простори), програма студій включатиме перекладені твори таких авторів: Кочерги („Майстри часу"), Куліша („Патетична соната"), Винниченка („Пророк"), Коваленка („Героїня помирає в першім акті"), Бойчука („Голод"), Коломійця („Плянета Speranta"), Симоненка, Костенко, Драча, Калинця, Берника та інших.

Студенти також зможуть записатись на курси української мови. В справі дальших інформацій звертатись до Славістичного департаменту до д-р Лариси Онишкевич на тел. (201)-932-7366.

Д-р Мирон Куропась буде головним промовцем на відзначенні Роковин 22 Січня в Рочестері

Рочестер (Р.К.) — Вдруге підряд українська громада Рочестеру відзначатиме роковини Самостійности і Соборности України Святочним Бенкетом. Заходами місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету Америки відбудеться тут, в суботу, 29-го січня 1977 року о год. 6:30 веч. в залі Чембер оф Комерс, при 55 Ст. Пол вулиці, Святочний Бенкет, на якому з головною промовою виступить д-р Мирон Куропась, спеціяльний асистент президента Форда для етнічних справ. З привітами виступлять: мейор міста Томас Расн і конґресмен Барбер Канебл. Запрошені до участи в святкуваннях губернатори стейту Г. Кері та конґресмен Христофер Дадд.

У мистецькій частині програми візьмуть участь: Йосип Гошуляк — бас, соліст канадської опери, при фортепіяновом супроводі Тетяни Ткаченко; „Марічка" — дівочий квінтет з Торонта під мистецьким керівництвом Олени Глібович; Марія Бах — фортепіянове сольо, і „Веснянка" — танцювальний ансамбль ОДУМ з Торонта під мистецьким керівництвом Миколи Балдецького.

Квитки вступу можна набути в: крамниці „Кути", Кредитовій Спілці, крамниці „Веселка"; представників УККА до дня 24-го січня ц. р. Замовлення столиків: 442-2892.

Церемонія проклямації Українського Дня мейором Томасом Расном і вивішення українського прапора на ратуші міста відбудеться в Сити Гол у п'ятницю, 21-го січня 1977 року, в год. 10:30 перед пол.

Урочисті Служби Божі в намірені українського народу будуть відправлені в українських церквах в неділю, 23-го січня 1977 р.

Заарештовано чеського драматурга Вацлава Гавеля

Відень. — Асошієйтед Пресс інформує, що в Празі 15-го січня ц.р., заарештовано чеського драматурга Вацлава Гавеля, який був одним з тих, які підписали маніфест в справі людських прав, відомих, як „Хартія 77". Про цю подію повідомила телефонічно з Праги дружина драматурга, сказавши, що його спочатку тільки взяли на переслухання, а відтак заарештували, не подаючи жадних причин.

З поінформованих джерел також одержано повідомлення, що заарештовано колишнього журналіста Їрі Ледерера, рівнож не подавши причин його арешту. Заарештування цих двох осіб наступило після довшого переслухування принаймні 20-ох людей, які підписали маніфест „Хартію 77", що її заініціювали видатні письменники та інтелектуалісти. Достовірні джерела подають, що принаймні 300 людей підписали цей документ. „Хартія 77" закликає власті дотримуватися людських прав, які є гарантовані чехо-словацькою конституцією, а також домагається закінчити з відплатою і дискримінацією політичних дисидентів. Офіційна чехо-словацька преса обвинувачує заарештованих у „контрреволюції".

Остаточно страчено вбивника Ґері Ґілмора

Пойнт оф ди Мовнтейн, Юта.—У понеділок, 17-го січня, в ранніх годинах остаточно розстріляно тут Ґері Ґілмора, засудженого на кару смерти за вбивство двох чоловіків. Ґілмор сам вимагав, щоб його розстріляли, бо вважав, що суд над ним був справедливий і він волів кару смерти, ніж доживотне ув'язнення. Страчення Ґілмора—це перше виконання кари смерти в ЗСА за останніх 10 років.

Організації, які противляться карі смерти, були добилися того, що страчення Ґілмора було відложене різними судами тричі, останній раз кілька годин перед призначеним часом, але Апеляційний суд уневажнив останнє відложення екзекуції і Ґілмора розстріляли о 8:06 год. ранку. Апеляційний суд покликався на заяви Ґілмора, що він не хоче, щоб „посторонні люди" вмішувалися в його життя і з обуренням протестував проти будьяких спроб відложити його розстріл, заявляючи, що такі відложення є для нього більшою карою, ніж сама смерть. Він навіть двічі старався поповнити самогубство, коли судді відкладали реченці його страчення.

Окружний Комітет Відділів УНС Ню Йорку і околиці матиме Річні Збори

Ню Йорк.—У п'ятницю, 21-го січня ц.р., тут в Українському Народному Домі при 142-ій і 2-ій евеню у кімнаті ч. 22, відбудуться о год. 7-ій вечора, Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНС міста Ню Йорку і околиці. До участи в зборах зобов'язані відділові урядовці, представники та конвенційні делегати наступних Відділів: 4, 5, 6, 8, 16, 19, 46, 69, 86, 88, 117, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 210, 211, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489. У програмі зборів: Відкриття; вибір Президії; прийняття протоколу попередніх зборів; звіти з діяльности Окружного Комітету; дискусія над звітами, уділення абсолюторії Окружній Управі; вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії; устійнення та схвалення пляну праці на 1976 рік; доповіді головних урядовців; різні справи та закриття зборів. Члени Головного Уряду УНСоюзу і обласний організатор Василь Оріховський та Окружна Управа: Іван Флис —почесний голова, Микола Хоманчук—голова, Михайло Юзенів — секретар та Іван Сєрант—касир, закликають всі Відділи і їх уряди та конвенційних делегатів, як і інших активних союзовців, взяти участь у цих Зборах. Після Зборів відбудеться гутірка за чаєм.

Детройт відзначить Січневі Роковини

Детройт, Міч. (ПР). — Свято Державности і Соборности України в нашому місті відбудеться 23 січня ц.р. в Авдиторії Фітцджералд Гайскул у Ворен.

В програмі святкування виступлять з промовами сенатор ЗСА Роберт П. Ґріффін, англійською мовою, і Нестор Щербій, один із молодших громадських діячів, українською мовою.

Від стейтової леґіслятури сен. А. Дерезінський відчитає окрему проклямацію, в якій висловлена повна підтримка обидвох палат стейтової леґіслятури для визвольних змагань українського народу.

Крім цього, мейори 16 міст, що лежать на території Великого Детройту, проголосили день 22 січня 1977 року Днем Незалежности України.

Доналд Ф. Фракассі, мейор скоро зростаючого міста Совтфілд, у проклямації з нагоди січневих роковин, проголосивши 22 січня Днем Незалежности України, закликає мешканців міст „бути свідомими важливости цих історичних подій і виявити українському народові пошану за його сміливе змагання до волі".

В програмі концерту виступить теж поет Олекса Веретенченко з читанням власних віршів.

Хор „Дніпро" з Клівленду під дир. Євгена Садовського (чоловічий і мішаний) виповнить мистецьку частину програми.

Мігайлов припинив голодовий страйк

Беоґрад, Югославія.— Ройтер, покликаючись на югославську інформаційну службу ТАНЮҐ, інформує, що письменник-дисидент Мігайло Мігайлов припинив в понеділок, 17-го січня ц.р, голодовий страйк, який тривав майже два місяці. В інформації ТАНЮҐ говориться, що 42-річний письменник почав принимати харчі і його здоровельний стан поправляється та не викликає побоювання. Мігайло Мігайлов, як відомо, був засуджений на 7 років в'язниці за „антиюгославську пропаганду" в закордонній пресі. У раніших голодівках Мігайлов безуспішно домагався від уряду надати йому і багатьом іншим арештованим статус політичного в'язня.

Сніговії і морози охопили велику частину ЗСА

Преса та інші засоби масової інформації повідомляють, що північно-східні стейти і стейти близького Заходу переживають непам'ятну від століття гостру зиму. Майже вся індустрія в стейті Огайо зупинилася, бо не вистачає земного газу і електричної енерґії. Бюро метеорології не передбачує скорої зміни, і тому в багатьох стейтах проголошено програму скорочення достави газу і електрики. В Дейтон, Огайо, проголошено вийимковий стан і у зв'язку з тим усі фабрики, школи, федеральні бюра і багато інших підприємств тимчасово припинили працю. Температура там доходить до 25 нижче зера за Фаренгайтом. Також в Сінсінаті віднотовано вийимково низьку температуру, 24 нижче зера. Частинно замерзли ріки Міссісіппі, Іллиной і Огайо. В районі великих озер віють сильні морозяні вітри, які знижують температуру до 60 нижче зера. В Чікаго, Ст. Люїс, Індіянополісі закрито більшу частину шкіл і багато підприємств. В деяких місцевостях сніговії цілком спаралізували міський і далекобіжний транспорт та перервали телефонічне сполучення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Під знаком русифікації

Підсовєтські газети і журнали, друковані українською мовою, витратили в останньому часі багато паперу і чорнила на розголошення справи ,,охорони пам'ятників української культури'', вияснюючи на всі лади постанови в цій справі Верховної Ради Української СССР і значення цієї постанови не тільки для УССР, але й для цілої ,,радянської держави''. Заговорили про це майже усі україномовні газети, зокрема ,,Літературна Україна'' — орган Спілки письменників України, ,,Культура і Життя'' — орган міністерства культури УССР, ,,Український Історичний Журнал'' та інші видання.

Цей останній надрукував статтю В. І. Акуленка, на підставі якої можна поробити і деякі цілком протилежні висновки щодо дійсного значення і вартости закону про охорону пам'яток історії та культури на території УССР. В цьому законі, між іншим, говориться таке: ,,Всі пам'ятники культури, що мають наукове, історичне або художнє значення, є недоторкальним всенародним надбанням і перебувають під охороною держави''. Закон,як бачимо, надзвичайно гарно звучить, бодай у його вступних рядках. Однак у дальшому ствердженні вже виявляється прихована ціль комуно-російських окупантів, які при допомозі ,,збереження пам'ятників культури'' бажають посилити русифікацію в Україні, а закріплення на її території історичних і культурних здобутків ,,старшого брата''. Під охорону будуть братися в першу чергу пам'ятники ,,соціялістичного будівництва'', великої вітчизняної війни, історії, техніки, військової справи, господарства, побуту тощо. Рада Міністрів УССР в першу чергу задумує ,,відбудувати і зберегти'' історичні пам'ятники Полтавської битви, реставруючи історично-архітектурні пам'ятки та фортифікаційні споруди, як також відновити та ,,прикрасити'' в Переяслові-Хмельницькому архітектурно-скульптурний монумент ,,Навіки разом, навіки з російським народом'', що його побудовано з нагоди 300-річчя ,,воз'єднання'' України з Росією. Крім згаданих, під охорону взято усі пам'ятники, побудовані в Україні від 1917 року, а зокрема пам'ятники Леніна, Ватутіна, так званих ,,погорбів слави'', що будувалися на честь совєтських воїнів тощо.

А як з пам'ятниками давньої української культури і архітектурними спорудами з минулих століть, а зокрема соборів і манастирів Києва, Чернігова, Львова і численних інших міст? Про них не згадується у статті Акуленка і у статтях інших підсовєтських авторів. Розбивається в порох пам'ятники на гробах лицарів українських визвольних змагань, заорюється бульдозерами кості Січових Стрільців, валиться до решти залишені ще тут і там українські прекрасні церкви, нищиться експонати українського мистецтва, зокрема ті, які чимнебудь нагадують змагання українського народу за волю і незалежність, палиться архівні матеріяли, а існуючі пам'ятники визначних українців перебувають у занедбаному стані. Все це свідчить не про опіку, а про нищення справжніх пам'ятників української культури і про посилене обмосковлювання українського народу совєтсько-російськими окупантами української землі.

Спільна відповідальність

Письменники, педагоги, виховники і опікуни молоді чи прямо сповнені турботою за долю своїх дітей батьки, постійно повертаються до теми молоді, шукаючи при тому за найбільш ефектовними шляхами збереження її при українстві. У цьому шуканні ми, українці, прирівнюємо себе до інших народів, наводимо різні приклади їхніх успішних методів праці з молоддю, завидуємо, що менші від нас числом національні спільноти на поселеннях багато більше зуміли зробити на відтинку молоді, пробуємо їх наслідувати, але при тому забуваємо про основну річ — про послідовність у праці на усіх щаблях, на усіх відтинках нашого життя, починаючи з маленьких клітин і кінчаючи на крайових організаціях, школах і церковних установах. Суспільна непослідовність, яку, як висловився один з українських журналістів, можна спостерегти голим оком на кожному відтинку нашого зорганізованого життя, це наш головний манкамент.

Цю громадську непослідовність особливо відчувається на відтинку виховання молоді. Вже при самій згадці про молодь,ми дуже часто звертаємося до неї в чужій мові, немов би хотіли підкреслити, що все, що молодше, не потребує розмовляти українською мовою. В іншому випадку багато батьків, головно молодших заставляють дітей вивчати українську мову,ходити до доповнюючих суботніх шкіл, записуватись до декляматорських і хорових гуртків, але самі систематично цураються рідної мови в хаті і поза хатою. Ці самі помилки роблять деякі вчителі, які повинні знати, що в дітей немає "золотої середини", що дитина не може ,,кривити душею", що молодь осуджує таке поступування батьків, які у своїй несвідомості не знають, на яку стати. Замало підкреслюють значення української мови також проводи наших громадських і політичних організацій та священики, які мають особливу нагоду прислужитися тій преважній справі.

Пригляньмося тим справам зблизька і тоді побачимо, що українська спільнота у вільному світі опинилася перед небезпекою завмирання, що зменшуються ряди молодечих організацій; що небагато молоді відвідує українські церкви; що мішані подружжя застрашаючо збільшуються; що молодь відсутня в наших суспільно-громадських, політичних й інших організаціях; що серед молоді панує атмосфера байдужости.

Прикладів можна б наводити більше, але й цього вистачить, щоб вдарити у великий дзвін тривоги, щоб шукати за причинами і відповіддю на питання: хто відповідає за такий стан? Відповідь може бути тільки одна: всі ми відповідальні, всі разом і кожний зокрема. Чим швидше і повніше ми собі це усвідомимо, тим скоріше розпічнеться зворотній процес, бо ми маємо добру і свідому, і патріотичну молодь, якій треба тільки показати життєвий ідеал і спрямувати її у правильному напрямі.

Ярослав Курдидик

СТРАТЕГІЧНА ДВОГРА ЗСА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

На одному зі своїх нещодавніх інтерв'ю генерал Дж. Бравн заявив із належним і виразним підкресленням, що важливість Близького Сходу заключається в тому, що нафта звідтіль мусить плисти постійно і безперебійно без огляду на те, якими силовими засобами доведеться підтримувати цю дію. Якщо б така дія припинилась, продовжував ген. Бравн, то тоді в цілому світі можуть заіснувати зміни, непередбачені у своїх наслідках. На всякий випадок, це не буде вже більше той світ, який ми знаємо тепер, — закінчує свої висновки Бравн.

Може ці вищесказані думки вияснять нам чи не найкраще, чому то ЗСА заангажувалися у щораз більше підсилюванні достави своєї заавансованої зброї для цього обширу. Невже ж таким способом, — запитують деякі коментатори, — Америка хоче розв'язувати теперішнє ,,експльозивне положення Близького Сходу? В такий спосіб, доставляючи кожного року все більше і більше зброї арабам, ЗСА надіються на замирення?

Інші критики присікуються ще більше до цих достав і пишуть: хочемо пригадати Америці про їх недавню трагедію у В'єтнамі, яка розпочалася від ,,дорадників", а згодом дійшло до майже мільйонової армії. Чи ми хочемо повторити ще раз цю саму помилку, за яку ми заплатили не лишень тисячами вбитих і поранених, видатками, що струснули нашу економіку, а чи не найважливіше — підірвали престиж нашої суперпотужности?

Можна зустріти і такі зауваження, що, мовляв, ЗСА роблять найбільшу помилку тому, що продають зброю Іранові, Савдійській Арабії і Єгиптові, не враховуючи чомусь, що ця зброя може бути звернена в майбутньому проти їхнього найнадійнішого і найвірнішого союзника на Близькому Сході — проти Ізраїля.

Але воно теж цікаво, що на ці закиди висовуються дуже слушні протиаргументи, що якраз навпаки: своїми доставами ЗСА підсилять і закріплять там свої впливи проти Совєтського Союзу та піднесуть і здобудуть таким чином вигляди на арабсько-ізраїльське замирення, а незалежно від того підбудують баланс своїх платностей.

Міжнародні фахівці від озброєння висувають припущення, що, коли розцінювати ці достави на довшу мету, то чи не найважливіша користь із того — це справа достави у майбутньому запасних частин для справної дії їхньої зброї. Простими словами сказавши, покупець зброї робиться залежним так само від ,,середовища доставців", як це приблизно мається справа з необхідними частинами до авт або інших складніших машин.

Серед продавців зброї постає та висувається чи не найслушніше питання, що вдіяти із запотребуванням американських військових інструкторів, яких арабські держави заманюють високими платнями. І поруч тих 30 тисяч, які вже працюють на Близькому Сході запотребування піднесеться до 1980 року на 60 або і 80 тисяч? А справа інструкторів важна сама по собі тим, що тільки завдяки їхній приявності в арабських державах можна буде втримувати постійну продаж зброї, якої вартість розраховується на суму 12-15 більйонів долярів.

Варто буде згадати, що ЗСА погодилися продати Савдійській Арабії тисячі т. зв. ,,смарт бамбс", Меверік, керованих ,,лейзеровими" променями, протитанкові ракети ,,ТОВ" і понад 350 літаків найрізноріднішого бойового призначення на 6-7 більйонів дол. Йорданія хоче закупити в ЗСА систему повітряної оборони і літаки-винищувачі загально на суму одного більйона дол., а з Єгиптом теж вперше розпочалися переговори про закуп зброї. Наразі продано Єгиптові 6 транспортових літаків С-130 Геркулес, а крім того, приготовляється відправа низки важких тягачів та бульдозерів на суму 600-650 мільйонів дол. Заплату за достави Йорданії й Єгиптові загарантувала Савдівська Арабія.

Незалежно від достав цим трьом арабським державам, як і теж арабським еміратам, ЗСА глибоко заангажовані доставами зброї для Ізраїля. В 1976 р. доставлено було до Ізраїля різного типу зброї на загальну суму півтора більйона долярів, а на 1977 рік — теж приблизно на цю саму суму.

Речники в справі Близького Сходу заявляють, що ЗСА станули в цьому обширі перед дуже поважними і небезпечними дилемами: перша — після трирічної т. зв. ,,комівояжерної дипломатії'' Кіссінджера стверджується, що умовини для миру в тому обширі дуже поважно збіль-

(Закінчення на стор. 4-ій)

МІЖРІЗДВЯНИЙ КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА УВУ

[Успішний експеримент нової форми дії]

(ВМЯ) — Високошкільні Курси Українознавства належать від років до постійної форми дії Українського Вільного Університету і мають свою традицію. Основа тих курсів: давати постійно мінімум знання із різних ділянок українознавства для тих студентів чужих університетів, які українознавства не вивчали в середніх школах чи у доповнюючих школах, зглядно бажали б своє знання відсвіжити чи поглибити. При подібним заложенні курси мусить тривати довший час; досвід виявив, що найкраще відбути тритижневі курси, отже вони могли бути тільки в часі великих ферій, в літніх місяцях. З огляду на те, що у той час викладачі УВУ мають основне завдання — викладати на семестрах, автоматично курси могли відбуватися тільки у Мюнхені, — паралельно до семестрів на обидвох факультетах.

Такий підхід мав і свої недоліки: 1/ Час не конче відповідав студентській молоді із більшости країн Европи, бо вона здебільша (зокрема студентські активісти) була зайнята у різних вишкільних чи відпочинкових таборах молоді — пластових, сумівських чи церковних (як організатори, адміністратори, виховники, інструктори, чи викладачі). 2/ Місто Мюнхен не давало можности повністю використати час так, щоб було місце на науку і розвагу, а це головне з причини факту, що де-інде відбувалися виклади, а де-інде студенти мали свої приміщення і харчування, а на тому багато втрачалося на загальному настрої, бо треба було постійно поспішати, а також не було можливости товариського співжиття. Терпів також виховний момент, бо курсанти мало мали змоги стрічатися (поза викладами) із професурою, — до цього ж велике місто давало чимало можливостей до різних розваг і тому занадто часто були абсенції.

Тому Керівництво курсів три роки підряд організувало Зимові Курси, щоб притягнути молодь, зайняту влітку, — у час міжсеместральних ферій, але з цих курсів практично могла користати тільки мюнхенська молодь, при чому абсенції були великі, бо молодь у своїм місті постійного перебування не могла цілковито відірватися від своїх щоденних занять (чи то студійних, чи то заробіткових).

В той спосіб зродилася ідея улаштовувати курси поза Мюнхеном, найкраще в оселі були б і відповідні приміщення, і викладові залі, і можливість прохарчування на місці. В грудні 1975 р. переведено такий перший курс — у Франкополі (у Бельгії) на спеціальне запрошення сумівської молоді: курс був дуже успішний, дисципліна висока, так, що час був максимально використаний (у співдії керівництва курсу й проводу табору). Викладачі були постійно до диспозиції курсантів для дискусій, в часі яких доповнювалося викладовий матеріял. Єдиний недолік: з цих курсів могла користати тільки одна група молоді.

Тому в 1976 році вибрано просто ідеально положене місце: мале альзаське село Маквіллер, майже однаково віддалене від Мюнхену, Парижу чи Бельгії, і далеко догідніше від Мюнхену для студентів з Англії (з огляду на віддаль і спеціально здешевлені цін білетів). В Маквіллері були також дуже догідні умови прожитку: добре розбудована й улаштована оселя при місцевому душпастирстві, із вигідними спальнями, зразково устаткована кухня, їдельня, викладові залі тощо.

Відповідно вибрано також і час: вільний від зайнять, але догідний у рівній мірі для молоді, родини якої святкують за новим стилем, що й для ,,старокалендарників''. Курс розпочинався 26-го грудня вечером, отже в другий день латинських свят, а кінчався 2-го січня, отже перед Святами за старим стилем, якого дотримується більшість парафій у Европі (зокрема: Париж, Мюнхен, студенти УКУ в Римі).

Вибір часу виявився дуже щасливим для цілого настрою: керівник оселі в Маквіллері — о. крил. П. Когут — як справді модерний душпастир, що обслуговує приблизно десять різних розкинених місцевостей, зачинає ,,різдвяний цикл'' об'їздів 24-го грудня, і ці об'їзди тривають повні два тижні. Отже оселя була вже святково і традиційно прибрана, а Курс зачався від вечірньої св. Літургії — із співанням коляд, і з колядою сідали спільно професори, курсанти і цілий персонал оселі до святкового стола. Хто до Свят-вечора сідав вже з Родиною, мав змогу продовжити Різдво; хто ще тільки очікував ,,Свят-Вечірньої вифлеємської зірки'', автоматично входив вже у атмосферу Різдва, в цій атмосфері весь час всі

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Сурмач

АМЕРИКАНЦІ — ДОБРІ ЛЮДИ

В понеділок, 27-го грудня, пару днів перед закінченням святкування 200-і 100-річя, я взяв малий збаночок, на котрім написано гарно і виразно ,,НА ЗДОРОВ'Я'', — цей збаночок вже був поміщений в недільнім кольоровім виданні ,,Ню Йорк Дейлі Нюз'', — наповнив його медом, закрив, зав'язав гарною стяжкою з українським взором і повіз до видавництва ,,Ню Йорк Дейлі Нюз'' в подяці за це оголошення.

Як приїхав туди, зараз запитав за панею Пусі Маєр, яка є редакторкою недільного видання, що виходить в кольорах. Пані вийшла, представилась зі мною, вже мене чекала, бо я дзвонив скорше, що хочу її бачити. Насамперед я передав їй той збаночок з медом і кажу: це за вдячність, що ви зробили, що помістили такий гарний образок у своїй газеті, і Сурмі з того є добра користь, бо люди не лише приходять за тими збаночками, але навіть дзвонять з Пенсильвенії та інших стейтів, щоб їм присилати по 6 і по більше для святочних дарунків.

Пані Маєр вічливо подякувала, заінтересувалася медом і бджолами, — а на цю тему я можу говорити, скільки хто хоче. Як прийшло до того, чи бджоли жалять, то я сказав, що так, але це добре, бо пасічник через те ніколи не має артретизму. Тоді вона спімнула, що її мати має ту слабість. ,,Ол райт — приїжджайте з матір'ю до моєї пасіки, за кусання бджіл не почислю вам нічого''. Так трохи жартували, далі кажу: ,,Я маю ще іншу пропозицію для вашої газети, а це про найновіший винахід цього століття в Америці. Хто з цього буде радіти, то це спеціяльно молоді дівчата, а також хлопці будуть щасливі і веселі, як лиш з тим будуть стикатися''. — Виймаю пуделочка показати, ще навіть не відкрив, а вона зразу відгадала і каже ,,Це українське ,,Істер Егг''. Я здивувався, але потім вона мені пояснила, що за ,,Сурму'' вона вже знає і знає за ті чудові писанки, що там є. Також знає картки Ярослави, бо купує їх десь на Медисон евеню в Ню Йорку. Казала дати всі матеріяли, що я приніс із собою, до переглянення у вільнішім часі і тоді дасть мені знати, чи помістить про писанки в кольорах чи ні. Я відійшов і радий, що потрудився.

Другу таку приємну і корисну пригоду мав я з найбільшим американським видавництвом в Ню Йорку, з фірмою ,,Скрібнерс і Сон''. Моя донька Славця часами ілюструє для них книжки. Влітті приїхала до мене з двома письменниками з видавництва подивитись на пасіку. Попитали мене дещо, послухали, потім просили їм пасіку описати. Я це зробив, їм вислав — вони прислали мені 400 долярів. Я стільки грошей у Вілкс Беррі за 3 роки не заробив.

На днях мій опис бжіл вийшов у книжці, що називається ,,Антолоджі фор янг піпл'', вона має 213 сторінок, коштує 8.95 дол. Також в тім видавництві вийшла книжка Ярослави під назвою ,,Ай лайк ю'', в ній кожна сторінка має вибрану найкращу поезійку і до кожної поезійки намальована гарна оздоба. Дивишся, дивуєшся, як людина своїми пальчиками може так чудово прикрасити сторінку, що неможна від неї очей відірвати.

В Гакенсак, Н. Дж., виходить денна газета ,,Рекорд''. Вона одна з найбільших у Стейті Ню Джерзі. В ній майже щороку дають мені сторінку, або і дві для розголосу про мої бджоли. Головний редактор Марк А. Стюарт описав гарно українські писанки і українські звичаї. Знову взяв від мене цікавий матеріял і обіцяв, що помістить в неділю 2-го січня 1977 року.

З Пассейку, з газети ,,Геральд-Нюз'', власник її Австін С. Друккер прислав репортера і фотографа до мене, а відтак помістив опис пасіки й інше на дві сторінки. Найважливіше для мене, що в статті вжили не менше як три рази наше найдорожче слово — Україна. А про це мені найбільше йдеться: пиши і чини добре, щоб люди любили, і подай корінь свого походження.

Або, що можна думати, як не лиш добре, за таку людину, як американець Дик Спатсвуд, що працює в Конгресовій Бібліотеці у Вашінгтоні головою Архіва Народної Музики. Він вже забрав із Сурми, — як я вже писав колись, — до 12 сотень давніших платівок, спеціяльно народних, що їх награв Гуменюк і йому подібні музиканти, які черпали мелодії з народу. Він цю музику зафіксовує на довгограйні платівки і розсилає по школах. На 27-ме січня він скликає на конвенцію таких народних скрипалів, що живуть, до Вашінгтону. На конвенцію і мене запросив, хоч я не скрипаль (лиш граю трохи на цимбалах і бандурі). Туди я запрошений на три дні, мають щось

(Закінчення на стор. 4-ій)

Любов КОЛЕНСЬКА

ДЖЕННІ, ВЕРНИСЯ!...

— 4 —

Наталка хвилину, приглянувшись до гостей, сказала: — Навіть, якби тебе сьогодні не очікувала, зразу впізнала б. Видно, що живеш у розкоші і в щасті, бо зовсім не змінилася, тільки, що коси немає, а пишна вона в тебе була. І яка красуня твоя дочка, варто для неї підняйти якогось доброго українського хлопця. В тебе, Христино, нове прізвище Томпсон, і мушу признатися, що коли б я не знала, що ти колись була Христина Княгницька з Буковини, нове прізвище тобі личить.

Об їхні ноги потерся, замуркотів рудий кіт. — А от малощо не забула мого єдиного співмешканця представити. Це — кіт Мурко, знайшла я цього волоцюгу змерзлого і покинутого на вулиці і до себе прийняла, так що час від часу маю з ким поговорити. Але з мене... добра господиня — говорю й говорю, а ви на порозі чекаєте. — І Наталка, підійшовши ближче, обняла їх пригорнула. Для Дженні мова господині дому летіла швидким і незрозумілим струмком. Зрештою це була її ідея приїхати на відвідини. Тому старалася наволікти на себе приязну усмішку.

У невеликій кімнаті стеля біля вікна звисала якось штудерно і криво. Зразу пізнати було, що з дешевого матеріялу завіски пошила сама господиня, вони ще й вишивані в буковинські темні взори. На стінах багацько образів і полички з книжками.

Наталка побачивши, що Дженні із зацікавленням розглядає її образи і книжки, звернулася до неї англійською мовою: — Може тебе дивує, що в мене так багато картин і книжок, а кімнати тільки дві, і то скромненькі. Я вправді й далі працюю у фабриці окулярів, день-у-день виконуючи одну і цю ж саму працю. Грошей не вспіла багато відкладати, бо заробітки невеликі, але всі заощадження вкладаю у найбільші мої скарби — картини українських мистців і твори письменників. Якщо б я померла, навіть не маю кому цього всього залишити. Але покищо мене Бог милує здоров'ям. Та вже й не така самотня, як про це тобі писала. Це було на початках, тепер познаходила деяких буковинських земляків, познайомилася з іншими українцями...

Наталка хотіла була приготовити обід, але Христина відмовилася: — Ми в тебе не будемо довго гостювати, шкода часу заходитися. Але якщо подаси каву — будемо раді.

Поки Наталка поралася в кухні, Дженні півголосом сказала Христині: — Вибач, мамо, що я сюди тебе потягнула. Надворі прояснілo, і ти могла б вибратися на лещатах із своїми знайомими. Більше тебе не проситиму, це — останній раз. А втім пані Наталка дуже симпатична.

— Дженні, тобі немає чого прохати вибачення. Може ти здивуєшся, бож, як сама знаєш, я нерадо сюди їхала. Одначе, мені тут приємно і я відчуваю, наче біля мене твориться щось нове... Зрештою, скажи, чим цікавіша Керін з її позуванням і виливами еротичних почувань... Та ж мені голова болить від її балакання.

Наталка накрила вишиваним обрусом стіл, налила в чашки каву, поклала рогалики і сказала: — Пригадуєш, Христинко, такі рогалики завжди пекла моя мати і ти їх любила.

Оте ,,Христинко'' ніжно торкнулося Христини, і вона усміхнулася. І її усмішка була така гарна, що Дженні на неї аж задивилася, наче її ніколи не бачила.

А потім Наталка і Христина щось говорили отією для Дженні чудернацькою мовою. І вона спостерегла на материних очах сльози...

— Вибач, Дженні, — звернулася до неї Наталка, що ми розмовляємо мовою тобі незрозумілою, але в цій мові ми обидві виросли й інакшою мені було б важко говорити з давньою подругою. Тільки чому ти, Христинко, своєї дочки мови української не навчила? — впали докірливі Натальчині слова.

Заболіло мовчанкою... Христині гордо зломились уста і вона сухо відповіла: — Дженні зовсім не потрібно знати української мови. Вона... англійка. Це — бажання моє і мого чоловіка.

Розмова вже не в'язалася, повіяло холодом.

Зателефонував шофер, Христина відповіла, щоб приїхав за півгодини.

Дженні побачила на стіні фотографію військового старшини і спитала Наталку: — Це ваш чоловік?

— Ні, це мій брат Богдан. Довідалася, що він у Франції. Він дуже чесна і шляхетна людина. Вдома ми мусіли жити дуже скромно, бо мій батько був українець і румуни видавали йому тільки половину належної платні. Мати доробляла шиттям. Прийшов час і мені було потрібно грошей на студії. Богдан тоді був при війську і завдяки його здібностям його хотіли підвищити в ранзі. Навіть моєму батькові були ладні ,,подарувати'' його українське походження, кажучи, що будуть видавати повну платню під... невеличкою умовою, що мій брат змінить своє прізвище на румунське. Йому дали тиждень до надуми, одначе вдома він про це нічого не згадував. Якось ми всі після обіду ще сиділи за столом, відчуваючи, що Богдан про щось нам хоче сказати. І він почав розповідати, що румунська влада приобіцяла підвищити йому рангу — і цим самим я мала б змогу вступити до університету, якщо він змінить своє прізвище. У братових очах було стільки болю, коли він сказав слова: ,,Вибачте мені, але я відмовився змінити своє прізвище''... Замовк, і зір його зупинився на батькові.

Пригадую, як батько похилив голову на долоні, а потім випростався і, поглянувши на мого брата ясними-ясними очима, як бувають озера, коли їх торкається світанок, сказав: ,,Добре ти зробив, сину''.

(Продовження буде)

СІЧЕНЬ - МІСЯЦЬ НАДЗВИЧАЙНИХ КОРИСТЕЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ! ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ АБО ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ В ДЖЕРЗІ СИТІ. НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ НАДЗВИЧАЙНОЇ НАГОДИ!

МІЖРІЗДВЯНИЙ КУРС...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

спільно цілий тиждень жили. При вечері була також нагода до офіційного відкриття курсу ректором В. Яневом, і автоматично його вітальне слово мало одночасно і програмовий характер, але було одночасно сповнене настроєвими елементами.

Місце виявилося справді догідним для курсантів із різних країн: конкретно із шости. Всіх курсантів було 25, і їх було (з природи речі) найбільше із Франції, а дальше із Бельгії, Німеччини, Італії, Голляндії, а одна студентка була навіть із Канади (вона актуально студіює в Европі). Отже курс був вже своїм складом зустріччю студентів, а характер курсу-зустрічі підкреслив не тільки факт, що організатори присвятили чимало уваги не тільки викладам (4-5 годин денно), але й розвазі (зокрема після вечері); цей характер зустрічі підкреслив ще факт внутрішніх нарад студентів у зв'язку із участю у курсах голови Союзу Українських Студентських Товариств Европи (СУСТЕ) — студ. теології Тараса Лончини із Риму (УКУ). Наради відбувалися чотири дні підряд у післяобідніх годинах.

Програма курсу була так побудована, щоб у короткому часі (разом було 25 викладових годин у шости днях, не рахуючи гутірок чи коротших вечірніх дискусій) дати можливо найбільше матеріялу, отже матеріял зосереджено при XIX ст., щоб м. ін. у році століття Емського указу вказати, як то українська думка розвивалася, не зважаючи на всі труднощі, чи зовнішні заборони.

Д-р К. Митрович представив на тлі доби „Сковороду, як предвісника відродження" — після включення Правобережжя у склад Російської Імперії, зруйнування Січі, запровадження кріпацтва тощо. Проф. д-р В. Янів з'ясував „Ролю Т. Шевченка на переломі двох діб", ілюструючи виклад політичними поемами Пророка. Про сам „Емський указ" говорив проф. д-р Г. Васькович, вказуючи одночасно на спротив української громадськости, зокрема в ділянці української науки і шкільництва. Своє завершення знайшла постава спільноти у відродженні Державности у добі Визвольних Змагань, і д-р В. Косик дав аналізу розвитку української політичної думки на тлі коментаря до 4 основних державних актів — 4 універсалів. Д-р К. Гузар-Угрин зупинився на одному моменті конституції Української Народної Республіки — на правах, які конституція передбачала для національних меншин, — які то права на той час були направді унікальними у світі (в розумінні справедливого трактування меншин). Д-р Угрин доказово вказала в одногодинним викладі на розвиток „Поняття Русь-Україна-Росія у картографії". У гутірках підкреслено ще ролю „Шестидесятників".

Як коротко сказано, час після вечері був призначений на товариські розваги. Студент Юра Дубицький із Мюнхену розважав присутніх грою на бандурі, і в післяобідній перерві він вчив охочих гри на бандурі (і молодий ансамбль адептів гри на бандурі виступав двічі на імпровізованім вечорі). М. Митрович акомпанував часто до співу на фортепіяні, а Олесь Мішталь (що з причини віку ще не міг приймати участи у лекціях) розважав присутніх грою на бандурі. Один вечір був присвячений висвітленню прозірок із поїздки одного курсанта до рідного села на Київщині (і цей вечір стрінувся із великим зацікавленням). Врешті, був один вечір із танцями, і була „зустріч Нового Року" (ранок після зустрічі був вільний від викладів).

Підсумки курсу підвів — після основних нарад із усіма викладачами — в часі прощальної вечері — проф. В. Янів, який висловив надію, що спільна праця й розвага злучили всіх учасників у одну родину, тим більше, що новорічна зустріч поширила ще круг учасників (деякі студенти приїхали окремо із Мюнхену, з Парижу, з Бельгії — так що на зустрічі було бл. 60 учасників, які змогли пересвідчитися про висліди праці, тим більше, що деякі із них залишилися вже на кінцеві виклади. Він висловив надію, що учасники стануть найкращими пропагаторами курсу, і що в наступному році число учасників подвоїться, що дасть змогу викладачам краще достосуватися до потреб авдиторії: вести курс паралельно у двох групах: для заавансованих та для початкуючих, тим більше, що у курсі в біжучому році приймали участь і учні вищих гімназійних кляс. В своєму слові промовець підніс також заслуги Господаря Дому і його помічників, зокрема Сестер Служебниць, які дбали про побутові умови.

В неділю, 2-го січня, учасники роз'їхалися, збагачені знанням, з'єднані настроєм спільноти з постановою поширити традицію подібних курсів-зустрічей.

ДЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Український Народний Союз дає приклад. Як завжди досі в своїй вже 83-літній історії, Український Народний Союз не тільки словом закликав, але й ділом давав приклад для великих діл, так і цим разом, на закінчення розмов з представниками фундаторів та організатора і керівника українських студій в Гарварді про заплановану в тому престижевому університеті нову кампанію для збірки одного мільйона долярів на завершення чергового етапу розвитку українських студій, вручено цим представникам чергову тисячу долярів. На фото [зліва]: головний предсідник УНС Йосип Лисогір, керівник катедри української історії ім. Михайла Грушевського і директор Українського Наукового Інституту в Гарварді академік д-р Омелян Пріцак, касир УНСоюзу мгр Уляна Дячук і голова Фонду Катедр Українознавства мгр Степан Хемич.

нож очолює першу і одиноку в світі катедру української історії ім. Михайла Грушевського при Гарвардському університеті.

Про збіркову акцію, яка проходила „тихо, без галасу" в 1976-му році, і яка принесла поважну суму, говорили мгр С. Хемич і мгр Б. Тарнавський та д-р А. Сливоцький.

Екзекутивні урядовці УНСоюзу та редактори „Свободи" запевнили свою повну підтримку запляновоної спеціяльної кампанії, ціллю якої є зібрати 1 мільйон долярів та яка почнеться з повною силою в роковини проголошення української державної незалежности 22-го січня, з якими зв'язане також започаткування українських студій в Гарварді вісім рокім тому.

Наради закінчено обговоренням подробиць кампанії, а на її добрий початок УНСоюз, в особах головного предсідника Й. Лисогора і головного касира мгр У. Дячук, передав на руки проф. О. Пріцака і мгра С.Хемича відповідний дар-дотацію з побажанням успіху і запевненнями підтримки.

ГАРВАРДСЬКА МЕДИЧНА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

медичній школі 15-19 листопада 1976 року.

На жаль, під сучасну пору вона дуже важко хвора.

Вона просить передати Вам щиру подяку. Їй дуже прикро, що вона не може приїхати і бути присутньою на цьому курсі.

Ніна Строката також просить вияснити, що вона, навіть, якщо б і була здоровою, була б позбавлена можливости приїхати: власті не дали б їй дозволу на поїздку. Таким чином її хвороба на руку властям: немає необхідности придумувати якісь формальні причини відмови. Прецеденти вже були. Так, наприклад, весною 1976 року Ніна Строката, не дивлячись на свої старання, не могла добитися дозволу властей і скористати з запрошення приїхати на річне зібрання членів Американської асоціяції мікробіологів. (Н. Строката є членом цієї асоціяції).

Ніна Строката дуже цінить увагу своїх закордонних колег. Вона має намір у майбутньому продовжувати боротьбу за право на зв'язки з закордонними колегами, за право користуватися запрошеннями на з'їзди, зібрання, симпозіюми, семінари і т. п.

На жаль, Ніна Строката, лікар, учений і талановитий мікробіолог, після звільнення — в'язень сумління — позбавлена можливости працювати за спеціяльністю.

Сподіємся, що колегам Ніни Строкатої, гуманістам за професією, не є байдужим те, що теперішній стан Н. Строкатої це, передусім, наслідки жорстокого відношення та нелюдських умов, в яких вона находилася впродовж чотирьох років ув'язнення. (Вам, надіюся, добре відомо, що Н. Строката ніколи не вчинила жадного злочину, ніяких протизаконних дій: її засуд — результат сваволі властей.)

Після звільнення, хвора і виснажена, Ніна Строката була позбавлена можливости покористуватися необхідною їй доброзичливою і кваліфікованою медичною допомогою і доглядом, поскільки над нею встановили т. зв. адміністративний нагляд — постійний нагляд міліції, при якому їй, доречі, заборонялось виїхати за межі того невеличкого містечка (м. Таруса, Калузької області), де їй дозволили жити... В Калузькій обласній лікарні, де Ніна Строката находиться під сучасну пору і куди її транспортували з небезпекою для її життя і всупереч її бажанню (головний лікар Тарусської лічниці не рахувався з її вимогами залишити її на місці, не перевозити), Н. Строката не одержує необхідної їй медичної допомоги і догляду.

Тепер Ніна Строката находиться в Калузькій обласній лікарні, палата ч. 38; її лікар Анатолій Тюрін; телефон дижурної сестри: 7-62-48, телефон приймальної палати: 7-25-59.

Зі справжньою повагою до Вас — друг Ніни Строкатої, Мальва Ланда, член Групи сприяння виконанню Гельсінських домовлень".

ОЛ. СЕРГІЄНКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

датована 19 грудня 1974 року.

11 квітня 1975 року, О. Сергієнко мав побачення (2 години) з своєю матір'ю.

Виглядає погано: худий, сірий. Його лікували внутрішньовенними поповненнями вітамінів С, В12, В6; після першого вливання у нього було погане самопочуття; після другого та третього — сильний набряк. Сергієнко відмовився від дальших вливань.

Лікар, яка вийшла на розмову (з матір'ю О. Сергієнка) заявила, що історія хвороби нам непотрібна", „у нас чудово устаткована лікарня". Мабуть вона не мала уявлення про О. Сергієнка, бо заявила, що окуляри йому взагалі непотрібні (хоч Сергієнко носить окуляри вже 15 років), що Сергієнко фактично здоровий (Сергієнко знаходиться на постійному диспансерному обліку з 1951 року з діягнозою про невиличиму туберкольозу); „Хто не працює — не їсть".

Полковник Козаков — Медслужба УВС м. Владимир - Сказав: „У нас хороша лікарня, доктори і кандидати наук, не було жадного смертельного випадку". Поздовнив у в'язницю — „практично здоровий".

Заступник начальника в'язниці, Золотов, сказав, що претенсій до О. Ф. Сергієнка не має.

Від 4 квітня 1975 року, О. Сергієнко брав участь у примусовій праці (як один з 6 політв'язнів Владимирської тюрми, які не відмовилися від примусової праці, але одночасно ставили вимоги про створення нормальних умов праці: освітлення, опалення, особовий простір, дерев'яний поміст на цементову підлогу). Робоче приміщення було обладнане у житловій камері, робота велася при дуже поганому освітленні (денне світло було майже повністю загороджене „намордниками" на вікнах, недостатнє електричне світло, в холоді (камери цього корпусу дуже погано огріваються), у тісноті і страшному гомоні. Робота полягала в обробці дрібних радіодеталів. Норму виробітку визначено дуже високу, при існуючих умовах і стані працюючих зразу почалися сильні болі голови і очей.

У травні О. Сергієнка за невиконання норми посадили на 8 діб у карцер.

Вийшовши з карцеру, О. Сергієнко відмовився працювати. В червні всі політв'язні Владимирської в'язниці — тоді якраз зобов'язані працювати всіх, що їх визнали працездатними — відмовились від участи у примусовій праці. Мова йде про приблизно двадцять „чорних" політв'язнів. За відмову від роботи Сергієнка перевели на суворий режим...(Покаранню підлягали всі, що відмовилися працювати).

В'язням Владимирської тюрми неодноразово „обіцяли", що у випадку невиконання норм виробітку (а також у випадку відмови від роботи) гроші за харчування, за утримання в в'язниці будуть відраховувати з особистих рахунків в'язнів, з грошей, що надсилаються родичами. Такі повідомлення зокрема передало місцеве в'язничне радіо.

Весна, 1975 року.

Молодь Філядельфії двома...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

розвинено великі полотна з гаслами, інформовано прохожих голосниками про переслідування в Україні, роздано тисячі летючок, а голова Комітету Оборони Мороза п-і Уляна Мазуркевич навіть зуміла, мимо тріскучого морозу, зібрати між прохожими багато підписів на протестних листах.

Закінчено цю демонстрацію Панахидою за душі замучених Московою українських політичних в'язнів, яку на заімпровізованому престолі відправив молодий священик, недавно висвячений о. Роман Мірчук. Панахида була зарекордована одною з найбільших філядельфійських телевізійних станцій (Ей-Би-Сі), і частина тієї Панахиди, враз з коротким інтерв'ю з Уляною Мазуркевич та з прихильними поясненнями коментаторки, були передані на шостому каналі в 11-ій годині вечора та другий раз о 12-ій годині полудня наступного дня.

Слід додати, що почавши від 4-ої години по полудні 11-го січня, десять студентів, членів ТУСМ, Пласту, СУМА та Комітету Оборони Мороза відбули у головному коридорі Сіти Голл 24-годинну голодівку.

Великий успіх згаданих демонстрацій є ще одним доказом, що успіх демонстрації залежить у дуже малій мірі від кількости учасників демострації, але в дуже великій мірі від добрих зв'язків з телевізійними станціями та англомовною пресою.

Мистецька „твердиня" на вул. Снопківській у Львові

Київський журнал „Україна'' інформує, що у Львові у мальовничому куточку, на вулиці Снопківській, в давньому багатоповерховому будинку розміщується авдиторія та майстерні училища прикладного мистецтва ім. Івана Труша, де починали навчатися мистці України Антон Манастирський й Олена Кульчицька, а також Емануїл Мисько і Дмитро Крвавич. Сьогодні до цього училища з'їжджаються учні з різних республік Совєтського Союзу і під керівництвом таких викладачів, як В. А. Трофимлюка, Ю. В. Кучабського, Т. М. Драгана, Б. Л. Смішевського, І. В. Чумака, М. В. Скибинського та інших, вчаться обробляти дерево та метал, формують кераміку, розписують текстиль, тчуть гобелени, оволодівають мистецтвом оформлення.

Свої дипломні проєкти випускники цього училища реалізують здебільша на громадських проєктах. А це — скульптурні композиції, розпис приміщень, виготовлення гобеленів, меблів, декоративних панно тощо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 22-го СІЧНЯ 1977 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва „Поступовий Клюб" 70-ий Відд. о год. 5-ій по пол. в долішній залі УНДому, 90-96 Фліт вул. На порядку нарад: звіти і вибір Уряду на 1977 р. Негайно після офіційного закінчення Загальних зборів відбудеться святочне відзначення 75-річчя існування Відділу УНСоюзу, Товариства „Поступовий Клюб". Просимо всіх чл. прибути. — І. Патуляк, предс., М. Шеремета, секретар.

СУБОТА, 22-го СІЧНЯ 1977 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва ім. сотн. Голинського 162 Відд. о год. 2 по пол. в Домі Окр. К-ту УНСоюзу, 504 Олд Йорк Ровд. На порядку: звіти Головних Урядовців Відділу, уступаючої Управи, та дискусія над звітами і вибір нової Управи на 1977 рік. Проситься чл. обов'язково прибути. — М. Гаврилюк, гол., А. Стефурак, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Річні загальні збори Б-ва св. о. Николая 293 Відд. о год. 7 веч. в церковній залі, 261 — 19-та вул. На порядку: звіти та вибір нової Управи. По зборах — перекуска. Проситься чл. прибути. — І. Хома.

Успішний концерт Капелі Бандуристів у Ню Йорку

Коли авдиторія є співучасником виконавців на сцені, а виконавці знайшли цей важливий контакт з авдиторією, то слід відмітити, що поставлений твір, чи виконаний концерт є не тільки вдалим, але надзвичайно успішним. Знайти цей контакт з авдиторією, не все, а радше треба сказати трапляється рідко. З вдоволенням слід відмітити, що цей контакт був під час концерту Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка під дириґентурою Григорія Китастого, що відбувся у Ню Йорку, 21-го листопада ц. р. з нагоди 200-річчя американської незалежности й 100-річчя українського поселення на цьому терені. Це справді була виняткова атмосфера, яка підбадьорюючо вплилвала на членів Капелі Бандуристів.

Звичайно на хористів чи на виконавців слова, пісні й танку великий вплив мають слухачі — авдиторія, себто, коли на залі не світять пусті місця. Коли заля заповнена і голос інакше резонує. Отже простора заля Гантер коледжу була майже заповнена. Під тим оглядом нюйоркська публіка дописала. Вона масово прибула, щоб привітати нашу заслужену, історичного значення Капелю Бандуристів ім. Т.Г. Шевченка. Поруч з тим публіка гаряче привітала саму появу Бандуристів під дириґентурою Г. Китастого. Це був перший контакт, який відчули поодинокі і всі разом члени Капелі. Тут зродилось ось це підсвідоме, внутрішнє бажання — гарно, з чуттям виконати концерт. Справді треба було видобути всі сили, бож день перед тим, в суботу, вони мали концерт у Піттсбургу. Це сильне бажання перемогло все, включно з втомою. Капеля співала з серцем і душею, це відчувалось під кожним оглядом. І так їх виконання сприймала авдиторія.

Капеля Бандуристів у порівнянні з попереднім їхнім виступом в Ню Йорку виступила у дещо слабшому складі. Бракувало деяких співаків, які повинні були бути. Незалежно від цього, виконання концерту було на мистецькому рівні. Цей факт можна пояснити з одного боку тією теплою атмосферою, що існувала під час концерту, а з другого — тим великим бажанням, що було пов'язане з відданістю й посвятою співати серцем й душею, що в загальному принесло неповторний успіх для Капелі.

Приємно вражало, що серед членів Капелі Бандуристів завважувались молодші співаки, що є запорукою майбутнього Капелі Бандуристів. Тут варто зробити наголос на відомому фактові, але його треба повторити — Капеля Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка є однією з кращих одиниць у нашому багатогранному хоровому мистецтві, яку конечно треба зберегти. Це зберігання не повинно виключно спочивати на плечах поодиноких членів Капелі, але цим повинна зайнятись наша зорганізована громада. Без зусиль й посвяти не можна нічого осягнути. Тим більше на це заслуговує Капеля Бандуристів, яка має за собою гарну й подивугідну історію та стоїть на високому мистецькому рівні й при добрій поставі вона могла б ще більше спопуляризувати нашу пісню у вільному світі.

Програма концерту, за малими виїмками, була та сама, що ми вже, не раз чули: „Закувала та сива зазуля", „Через поле широкеє", „Марш поляглих", „Вкраїно Мати", „Вставай народе", „Дума про Нечая" й інші. Концерт розпочато „Геппі бирздей то ю Амеріка" в музичній обробці Григорія Китастого і „Амеріка ди Бютіфул, які були виконані англійською мовою, сольо заспівував баритон Я. Цісарук. Цісарук має сильний і приємний голос, але при переходах відчувається відсутність легкости, яку здобувається зчасом. Якщо ж ідеться про соліста Юрія Оришкевича, який має приємно ліричний тенор, технічно співає добре, але силу голосу можна б більше розвинути. Солісти, як Гончаренко, П. Касараба, П. Пахолюк, П. Писаренко й інші своїми виконаннями підкреслювали силу Капелі.

Звичайно бажалось би почути нові кантати й пісні, але виглядає, що немає звідкіля це нове взяти. Якщо слідкувати за концертовими програмами в Україні, то і там рідко чується нові пісні, нові музичні твори, у більшості все переспівується. Незалежно від цього, що програма концерту була до деякої міри повторенням, але її виконання було відмінне, свіже, здавалось, що ці пісні вперше слухаємо. Дириґент уміло балянсував поодинокі голосові партії так, що виконання звучало вирівняно і гармонійно. Пісню „Вставай народе", Капеля виконала неперевершено. Тут справді відчувалось рух і чин. У цій пісні зокрема виявились надзвичайна сила й густота голосу, яку посідає Ансамбль Капелі бандуристів. Капеля немає труднощів у переходах від легкого піяніссіма до сильного форте, ці переходи і переливання голосів проходять без скоків, але поступово, гладко, гармонійно.

До успіху концерту слід також зарахувати те, що у виконаному концерті не було виступу з пищавкою і таборіном, хоча в програмці така точка була. Варто Капелю Бандуристів задержати на рівні без уведення більш чи менше ефективних інструментів, бо це не підносить мистецького рівня Капелі. Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка є неповторною музично-хоровою одиницею, яка провела і дальше проводить велику працю серед українців і не-українців і тому заслуговує на всесторонню піддержку.

Заслужено господарі концерту нагороджували членів Капелі Бандуристів з дириґентом Г. Китастим теплими словами подяки — адв. Ів. Флис і проф. І. Соневицький, як також хорові єдиниці міста Ню Йорку — „Думка", молода і старша, й Школа бандуристів склали квіти та вітали дириґента з його 70-річчям.

Микола Галів

АМЕРИКАНЦІ — ДОБРІ ЛЮДИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

говорити про давніх, старих музикантів; Спатсвуд обіцяв покрити кошти мені за дорогу, готель і харч на три дні. Тяжко від такої ласки відмовитися. Як там буде, може, опишу потім.

Так, дійсно американці є добрі, але є і злі. Так як в лісі не все дерево є просте. Між людьми тут є і боми, ґвалтівники, злодії, палії і т. п. До лісу не підете босі, напівголі, щоб там послухати співу птахів, надихатися пахучого зілля, листя тощо. Треба взутися, вбратися добре і навіть взяти рукавиці, бо в лісі є „пойзон айві" і „пойзон овк", а також гадюки й інші шкідливі створіння. Треба і на вулицях обминати такі місця, де находяться „шкідники", або ж треба бути завжди забезпеченим, не ходити самому і не ходити по темних, неосвітлених місцях, не близько попід мурами. Треба все мати на увазі: люди є добрі і є злі. Чому так? Бог те знає.

От в морі є риби; добрі вони, чи злі? Кажуть вчені, що жадна риба не гине від старости, але більша риба чи інша морська тварина поїдає меншу. Богу дякувати, люди так ще не роблять. Є люди добрі. Таким людям треба дати признання.

СТРАТЕГІЧНА ДВОГРА ЗСА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шилися. Невідомо тільки, чим закінчиться найближче запляновaна конференція в Женеві у справі Близького Сходу, бо першу, в 1973 році, Москва „збойкотувала". Хоча, не зважаючи на те, вона закінчилася підписанням замирення між Ізраїлем та Єгиптом. Друга дилема — якщо, проте, ця конференція не привела б до постійного замирення і дійшло б знову до арабсько-ізраїльської війни, то чи будуть тоді ЗСА продовжувати операції постачання обидвом воюючим сторонам, чи припинять, і таким чином, „через виснаження" обидвох сторін, примусять їх до припинення воєнних дій, а в дальшому — і до остаточного замирення?

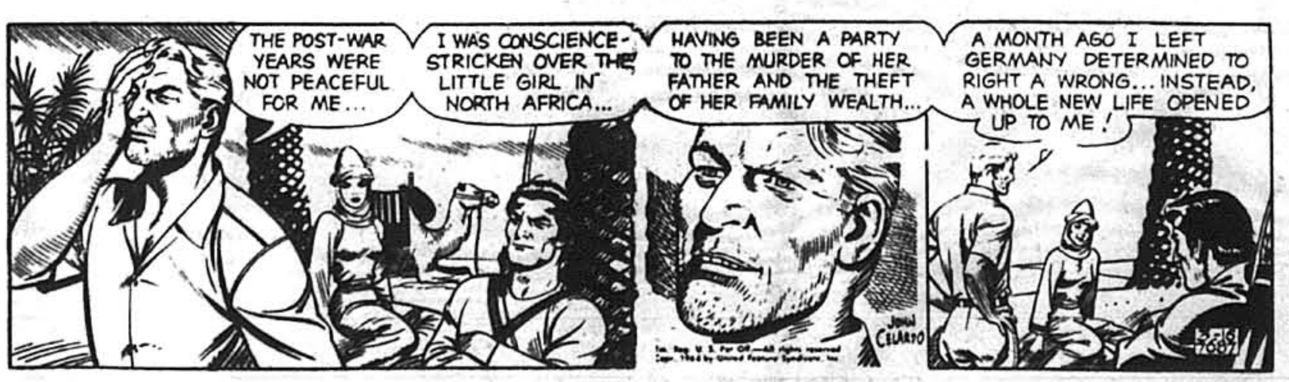
І тепер у зв'язку з цими проблемами перед ЗСА стало рубом питання: як цій суперпотузі обминути небезпеку та не дати себе втягнути у майбутню війну, якщо вона евентуально вибухнула б на Близькому Сході?

Експерти, які визнаються у всіх тонкощах політики Близького Сходу, твердять, що ЗСА будуть так довго загрожені в цьому обширі, як довго Москва шукатиме і посилюватиме свої впливи та підтримуватиме їх доставами своєї заавансованої зброї.

Із вищенаведених вісток випливає і чисто логічне заключення, що, як довго ЗСА не будуть у спромозі виелімінувати цих пенетрацій Совєтського Союзу на Близькому Сході, так довго Америка буде примушена продовжувати достави зброї арабам. Вдержування такої ситуації, — кажуть експерти Близького Сходу, — як теж і стримління до того, щоби продовжувати вдержувати мілітарний балянс між Ізраїлем та арабами, дають найкращу запоруку для того, що Америка не дасть себе втягнути у чергову війну в тому стратегічно важливому обширі, а в дальшому — причиниться без сумніву до замирення.

Очевидно, що на кожний успіх Америки Москва дивиться, як „на підбудову американського престижу", що випливає зі стабільности ситуації. Вона самозрозуміло вбачає теж у тому і поразку для своєї власної політики, основною метою якої є намагання, щоби в тій частині світу піддержувати постійне напруження, непевність і таке кипіння, що буде доходити до рубежу неминучої війни.

ТАРЗАН, Ч. 7687 — Курт продовжує розповідь

Післявоєнні роки не принесли мені спокою... Мене гризло сумління за малу дівчинку в північній Африці, бо я був приявним під час вбиття її батька і крадежу її родинного майна...

Місяць тому я виїхав з Німеччини, постановивши виправити несправедливість... Натомість, передомною відкрилося цілком нове життя!